

лити закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» у 2019 році. За рік до того майже півтори сотні видатних учених, громадських діячів, письменників і митців публічно зверталися до народних депутатів підтримати закон про мову, серед підписантів звернення таких, як І. Дзюба, І. Вакарчук, В. Агеєва, І. Калинець, С. Хмара, І. Юхновський, фігурувало й ім'я В. Яворівського.

Висновки. Офіційно зійшовши з політичної арени після депутатства до Верховної Ради України 1-го, 2-го, 4-го, 5-го, 6-го, 7-го скликань,

В. Яворівський продовжував залишатися у вирі політичного життя. В авторських теле- та радіоопрограмах – «Що ж ми за народ такий», «20 хвилин з Володимиром Яворівським» він порушував гострі суспільно-політичні теми, балансує між публіцистикою та художньо-історичною романістикою. Проаналізовані щоденникові й мемуарні джерела розширюють уявлення про В. Яворівського як про письменника, політика, громадянина, а найголовніше – як про Людину, котра своїми діями посіла почесне місце у пантеоні борців за самостійність України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дубич Л. Володимир Яворівський: «Ця дурна політика наздогнала мене на половині роману...». *Львівський портал* : веб-сайт. URL: <https://portal.lviv.ua/uncategorized/2004/03/18/145001> (дата звернення: 9.11.2022).
2. Павличко Д. Спогади. Т. 1. К. : Ярославів Вал, 2015. 488 с.
3. Павличко Д. Спогади. Т. 3. К. : Ярославів Вал, 2017. 496 с.
4. Павличко Д. Спогади. Т. 5. К. : Ярославів Вал, 2019. 712 с.
5. Гончар О. Щоденники : У 3-х т. Т. 2. (1968–1983) / упоряд., підгот. текстів, ілюстр. матеріалу В. Д. Гончар. 2-ге вид., випр. К. : Веселка, 2008. 607 с.
6. Гончар О. Щоденники : У 3-х т. Т. 3. (1984–1995) / упоряд., підгот. текстів, ілюстр. матеріалу В. Д. Гончар. 2-ге вид., випр. і доп. К. : Веселка, 2008. 646 с.
7. Гончар О. Листи / упоряд. В. Д. Гончар, Я. Г. Оксюта; передм. В.О. Яворівського; вст. слово Я. Г. Оксюти; післям. Р. М. Лубківського. К. : Укр. письменник, 2008. 431 с.
8. Яворівський В. Що ж ми за народ такий?...: Книга четверта. Хроніка розчарування і надії. К. : Укр. письменник, 2010. 591 с.

УДК 81'373.74:[811.222.1 + 811.161.2]

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.26.2.30>

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ ЕМОТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КОМПОНЕНТОМ-ГЛЮТОНІМОМ

COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF PERSIAN AND UKRAINIAN EMOTIVE PHRASEOLOGICAL UNITS WITH GLUTONYM COMPONENT

Охріменко М.А.,

orcid.org/0000-0001-9874-9535

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри східної і слов'янської філології

Київського національного лінгвістичного університету

Копчак О.І.,

orcid.org/0000-0003-0737-6409

викладач кафедри східної і слов'янської філології

Київського національного лінгвістичного університету

Пропоновану статтю присвячено порівняльному аналізу емотивних фразеологічних одиниць з компонентом-глютонімом на матеріалі сучасних перської і української мов. Дослідження було зосереджено на розгляді фразеологічних одиниць з компонентом-глютонімом, які мають нейтральну, позитивну та негативну забарвленість. У статті проаналізовано теоретичні та практичні аспекти вивчення фразеологізмів, які містять у своєму складі компоненти на позначення їжі, страв, продуктів харчування.

Під час дослідження було виявлено різні моделі нейтральної, позитивної та негативної емоційної дії, які об'єктивуються перськими й українськими фразеологічними одиницями з компонентом-глютонімом. Результати семантичного аналізу емотивних фразеологізмів свідчать про універсальність, а також розкривають специфічні риси вербалізації нейтральних, позитивних і негативних емоцій в різних мовних системах і культурах.

Проведене дослідження показало, що більша частина стійких висловів вербалізує негативні емоційні стани людини. Це передусім зумовлено багатовіковим досвідом українського та іранського народів, які виражали свій душевний біль, незадоволення, тривогу, горе за допомогою метафоричних форм, які стали основою для утворення метафоричних сполук – фразеологічних одиниць.

На основі проведеного дослідження ми можемо зробити висновок, що у фразеологічних одиницях з компонентом-глутонімом на позначення емоцій людини ми знаходимо образно закріплені словесні характеристики деяких особливостей харчування, приготування та вживання їжі іранського та українського народів. Такий аналіз підтверджує, що національні страви і продукти харчування знайшли вираження у корпусі емотивної фразеології. Аналіз емотивної фразеології дає можливість констатувати спільні риси навіть у мовах віддаленої спорідненості, таких як перська й українська.

Ключові слова: емотивна фразеологічна одиниця, компонент-глутонім, перська мова, українська мова.

The proposed article is devoted to the comparative analysis of emotional phraseological units with a glutonym component based on the material of modern Persian and Ukrainian languages. The study was focused on the consideration of phraseological units with a glutonym component, denoting positive and negative coloring. The article analyzes the theoretical and practical aspects of the study of phraseological units, which contain components for the designation of food, dishes, food products.

During the research, various models of neutral, positive and negative emotional action, which are objectified by Persian and Ukrainian phraseological units with a glutonym component, were identified. The results of the semantic analysis of emotional phraseology indicate universality as well as reveal specific features of the verbalization of neutral, positive and negative emotions in different language systems and cultures.

The conducted research showed that most of the persistent sayings verbalize the negative emotional states of a person. This is primarily due to the centuries-old experience of the Ukrainian and Iranian peoples, who expressed their mental pain, dissatisfaction, anxiety, and grief with the help of metaphorical forms, which became the basis for the formation of metaphorical compounds – phraseological units.

On the basis of the conducted research, we can conclude that in phraseological units with a glutonym component to denote human emotions, we find figuratively fixed verbal characteristics of some features of nutrition, preparation and consumption of food of the Iranian and Ukrainian peoples. This analysis confirms that national dishes and food products found expression in the corpus of emotional phraseology. The analysis of emotional phraseology makes it possible to ascertain common features even in distantly related languages, such as Persian and Ukrainian.

Key words: emotive phraseological unit, glutonym component, Persian language, Ukrainian language.

Постановка проблеми. Емоційна та почуттєва сфери особистості людини постають як ключові у розмаїтті життя і діяльності кожної людини. Проблеми емоцій людини та механізми їх вербалізації стають особливо актуальними у рамках антропоцентричної парадигми сучасних мовознавчих досліджень, у центрі яких знаходиться людина.

Фундаментом для виникнення і розвитку психологічної, соціологічної та лінгвістичної теорій емоцій слугували філософські погляди на сутність і природу внутрішніх переживань. Комплексний підхід до емоційних процесів дозволив не лише акумулювати велику кількість поглядів, але й допоміг виокремити низку теорій емоцій, кожна з яких може претендувати на роль основної, базової.

Вербальне віддзеркалення емоцій відбувається згідно з певними закономірностями, серед яких внутрішньомовна ідентифікація, а також диференціація емоційних явищ, що заснована на інтерпретації уявлень про них; комплексний характер мовного вираження внутрішніх переживань, яке виявляється в реалізації інваріантної функції на всіх рівнях мови; розмежування двох взаємопов'язаних способів вербалізації внутрішніх переживань. Емотивність постає як таксономічна категорія, за допомогою якої здійснюється мовна категоризація чуттєвої сфери людини. Основними експонентами категорії емотивності

є позначення емоцій, які ми називаємо емотивами, сукупність яких утворюють семантичну множинність у вигляді поля.

Якщо розглядати фразеологію, з точки зору емотивного компонента, то ми натрапляємо на велику кількість одиниць, які своїм значенням вербалізують ту чи ту емоцію. У процесі смислового розвитку емотивної фразеології як системи можна виявити лінгвальні та позалінгвальні фактори. Для лінгвальних факторів характерними є процеси перегрупування емотивних одиниць, що зумовлюються втратою старих елементів і входженням нових, активністю словотвірної і семантичної деривації, результатом чого стає виникнення синонімічних, антонімічних, конверсивних та інших груп опозиції всередині емотивної фразеології.

Так, гастрономічні метафори формують значний фрагмент мовної національної картини світу різних націй. Джерелами їх походження можуть ставати об'єкти, які належать до різних концептуальних сфер: рослина, тварина, процес приготування їжі, вживання страв тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не викликає сумнівів постулат про те, що мова нерозривно пов'язана з культурою, менталітетом певного етносу. Таким чином, можемо стверджувати, що носій конкретної мови постає як носій

певних культурних традицій, менталітету, який притаманний лише йому. В українському мовознавстві знаходимо велику кількість праць, присвячених менталітету нашого народу [5; 7; 14], а також перській мові, іранському менталітету та багатомовній культурі цієї нації [6; 8; 9; 15].

Дослідження фразеологічних систем дозволяє глибше зрозуміти менталітет народу, його мовну картину світу. Такі розвідки дозволяють побачити та зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки у фразеологічних одиницях, а також відчуті вплив історичних подій, релігій, традицій на структуру і зміст фразеологічних одиниць. Емотивна фразеологія неодноразово ставала об'єктами різноманітних розвідок на матеріалі різних мов [11; 3; 10; 13]. Фразеологічна система перської мови, зокрема й емотивна фразеологія, останніми роками аналізується з різних позицій багатьма дослідниками [4; 11; 17].

У світі немає жодної лінгвокультури, у фразеологічному фонді якої не було б зафіксовано одиниць, які пов'язані з їжею. Величезна кількість таких одиниць дає можливість виокремити в їх складі фразеологізми, які позначають емоції і при цьому мають у своєму складі компонент на позначення їжі. Розгляд фразеологічних одиниць із компонентом-глутонімом вже ставав об'єктом лінгвістичних розвідок на матеріалі різних мов [2; 12; 16].

Усе зазначене вище дозволяє стверджувати, що в сучасному мовознавстві активно розгортаються різноманітні дослідження емотивної лексики як позитивної так і негативної спрямованості, але актуальність пропонованої розвідки полягає у порівняльній характеристиці одиниць із конкретним складником, зокрема компонентом на позначення їжі. Важливо зацентувати увагу на порівняльному характері дослідження фразеологічних одиниць з компонентом-глутонімом, які передають позитивні і негативні емоції, що дозволяє нам виявити універсальність у відбитті емоцій людини у сучасних перській і українській мовах, а також встановити специфічні риси в репрезентації нейтральних, позитивних і негативних емоцій у системі фразеології, які вказують на ідіотнічну специфіку, а саме на національні особливості сприйняття дійсності різними мовними колективами.

Постановка завдання. Основне завдання пропонованої статті вбачаємо у порівняльному аналізі емотивних фразеологічних одиниць із компонентом-глутонімом в сучасних перській і українській мовах.

Виклад основного матеріалу. Допомогу у вирішенні проблеми мовного вираження емоцій має їх класифікація, яка здійснювалася і пси-

хологами, і лінгвістами. Лінгвістичний підхід до проблеми розмежування емоцій дає можливість критично переосмислити їх відповідний психологічний перелік. Так, для нашої розвідки ми дібрали фразеологічні одиниці на позначення нейтральних, позитивних і негативних емоцій. Основним критерієм для добору одиниць став не лише критерій вербалізації певної емоції фразеологічною одиницею, але й компонент-глутонімом, який входить до складу конкретної фразеологічної одиниці.

Адекватний опис системного аспекту емотивної фразеології регламентується двома умовами, а саме: кількістю мовних одиниць, що включено до складу, а також специфікою принципів і методів дослідження цих одиниць. Для нашого дослідження було дібрано 260 емотивних фразеологічних одиниць перської мови і 245 емотивних фразеологічних одиниць української мови, які мають компонент-глутонімом.

Серед корпусу фразеологічних одиниць на позначення емоцій в обох мовах було виявлено різні компоненти-глутоніми. У перській мові такий компонент найбільше було виявлено у фразеологічних одиницях на позначення емоцій "Незадоволення" (21%), "Тривога" (15%), "Смуток" (11%). В українській мові найбільше компонентів-глутонімів нами виявлено у фразеологізмах на позначення емоцій "Задоволення" (10%), "Смуток" (10%), "Тривога" (10%), "Злість" (9%). Маємо констатувати, що можна виявити подібність не лише в наявності компонентів-глутонімів у певній групі емоцій обох мов, але й їх відсутності. Варто зазначити, що не було виявлено глутонімів у перських і українських емотивних фразеологічних одиницях на позначення емоцій "Спокій", "Відраза", а також "Сумнів".

Пропонуємо докладніше розглянути деякі з фразеологічних одиниць з кожної групи емоцій. Наведемо приклади емотивних фразеологічних одиниць з компонентом-глутонімом у перській та українській мовах. Серед фразеологізмів на позначення нейтральних емоцій, зокрема байдужості, звернімо увагу на таку фразеологічну одиницю: دوغ و دوشاب در نظرش (پیشش) یکسان (یکی) است – *він не бачить різниці між коханням та ненавистю, між дружбою і ворожнечю* (букв. і дуг і душаб для нього однакові). У пропонованому фразеологізмі компоненти-глутоніми становлять два слова: *дуг* – кислий напій, який виготовляється з кислого молока з додаванням води, *душаб* – солодкий сироп, який отримують від кип'ятіння соку стиглого винограду або стиглих фініків. Основний акцент у цій фразеологічній одиниці

становить протилежність кислою і солодкою, яку відчуває будь-яка пересічна людина у звичному емоційному стані. Подібні фразеологічні одиниці, які засновані на протилежності почуттів та емоцій знаходимо і в українській мові: *ні зимно, ні тепло; ні холодно, ні жарко*. Як бачимо, у перекладі українською мовою компонента-глутоніма у складі фразеологізму немає. Натомість можемо навести деякі інші приклади, які входять до поля нейтральних емоцій і при цьому мають у своєму складі компонент на позначення їжі: *А що ви мені? Ні сіль, ні гречка!; Що хрін, що гірчиця – невелика різниця*.

Прикладами одиниць на позначення позитивних емоцій можуть слугувати такі: *نانش در روغن است (توی) – він живе у достатку, задоволенні* (букв. його хліб в олії; його хліб впав в олії). В українській мові знаходимо еквівалент для такої одиниці, в якому наявний компонент-глутонім: *як вареник у маслі (у сметані) жити; як мусі в меду; як сир у маслі*. Таке саме значення має одиниця *در تشک (لحاف) پر قو* – *як сир в маслі кататися* (жити щасливо й безтурботно). В українській мові еквіваленти цієї фразеологічної одиниці: *як сир у маслі жити; упав у гаразд, як муха в сметану; як вареник у маслі (у сметані)*.

У корпусі перської мови натрапляємо на велику кількість одиниць на позначення позитивних емоцій, в яких компонент-глутонім позначає специфічні для іранської культури поняття, які мають символічне значення для іранського народу, наприклад, *نان اینجا، آب اینجا، کجا روم به از اینجا!* – приказка: *Тут хліб, тут вода, не знайти мені місця краще!* (чого ще бажати бідній людині; з байки про безхатнього жебрака, який потрапив у тюрму). В українській мові також є одиниці, що позначають позитивні емоції, у складі яких є важливі для українського народу слова-символи на позначення їжі: *будемо жити, мед-вино пити, хліб жувати, добра чекати; як вареник у маслі (у сметані); дивиться, як кіт на сало*.

У перській мові існують фразеологізми на позначення емоцій, зокрема щастя, які містять у своєму складі компонент-глутонім, але не мають еквівалента в українській мові. Такі фразеологічні одиниці зазвичай містять національно-культурний компонент, знаходження еквівалента для якого часто становить труднощі для перекладача, наприклад, *سماق مکیدن* – *мати бажання, що не справджуються, тішити себе мріями* (букв. смоктати сумах). Для пояснення значення цієї одиниці варто роз'яснити поняття слова *سماق*. *Сумах* – мілкі кислі ягоди, які окремо

не їдять, а вийнявши кісточку з середини товчуть, а потім додають у страви, як приправу. Для іранської кухні, на відміну від індійської, наприклад, характерні не гострі, а кислі приправи. В українській мові також є емотивні фразеологічні одиниці з компонентом-глутонімом, що містять слова-реалії, до яких не вдалося знайти еквіваленти у перській, наприклад, *добре лежати на печі, як є в хаті калач; дметься, як тісто в діжі; хочеш їсти калачі, так не сиди на печі*.

Серед фразеологічних одиниць на позначення негативних емоцій, які становлять найбільшу групу, хочемо звернути увагу на одиниці, що позначають горе, смуток, печаль. Як в перській, так і в українській мовах асоціації, що пов'язують з цією негативною емоцією дуже часто асоціюють із раною. Відмінність у вербалізації такої одиниці в двох мовах, полягає в тому, що у перській лінгвокультурі завдання комусь великого болю або страждань порівнюють із посипанням рани перцем, а в українській – із сіллю: *فلفل روی زخم کسی پاشیدن – завдавати комусь великого болю, страждань*, що буквально перекладається як сипати перець на чиюсь рану. Український еквівалент цієї фразеологічної одиниці – *сипати/насипати сіль на рану*.

Серед інших одиниць, які містять компоненти-глутоніми у своєму складі і при цьому позначають негативні емоції, можемо навести такі: *سرکه فروختن – бути похмури, кислим, нелюб'язним*. Дослівний переклад цього фразеологізму – оцет продавати. Еквівалентом в українській мові може слугувати фразеологічна одиниця *як вичавлений лимон*, яка також має у своєму складі компонент-глутонім.

Деякі фразеологічні одиниці на позначення негативних емоцій із глутонімом у своєму складі становлять повні еквіваленти у двох мовах. Наведемо приклад таких одиниць: *او پیه زیادی را* – приказка: *Він з жиру біситься*. В українському фразеологічному фонді наявні такі фразеологічні одиниці, які постають як повні еквіваленти перському фразеологізму – *біситься з жиру; казиритися з жиру*.

Розглянемо ще декілька прикладів перських фразеологізмів на позначення негативних емоцій, які містять компонент-глутонім: *مثل کارد و پنیر بودن* – *ненавидіти одне одне* (букв. бути як ніж та сир); *آشی برای کسی پختن* – *зробити щось погане для когось* (букв. зварити для когось аш); *از آب گل آلوده ماهی*; *گرفتن* – приказка: *ловити рибу у забрудненій воді*.

Проведений аналіз дозволяє нам констатувати, що серед відібраного масиву емотивних фразеологічних одиниць перської мови із компонен-

том-глутонімом було виявлено 41 номінацію лексико-семантичних груп, найуживанішими з яких є лексеми "хліб" (11%), "кебаб" (7%), "молоко" (6%).

Для української мови компоненти-глутоніми, які представлені у фразеологічних одиницях на позначення емоцій переважають у кількості номінації найбільш поширених продуктів харчування. Було виявлено 56 лексико-семантичних груп, найуживанішими з яких є "мед" (7%), "хліб" (7%), "сіть" (5%).

Лексика на позначення їжі, її характеристики, а також дії пов'язані з її добуванням, приготуванням і споживанням формують специфічне лінгвальне середовище. Емотивні фразеологізми з компонентом-глутонімом становлять специфічний мікросвіт мови, який дозволяє розкрити характерні особливості віддзеркалення мовної картини світу.

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи, можемо відзначити, що компонент-глутоніми присутні у нейтрально, позитивно та негативно забарвлених фразеологічних одиницях сучасної перської і української мов.

Зіставлення емотивних фразеологічних одиниць з компонентом-глутонімом демонструє універсальну тенденцію мов до більшої репрезентації негативно емоційної дії. Досліджувані фразеологізми називають у своєму значенні емоцію, тобто є номінативними. У випадку, коли такі фразеологічні одиниці з компонентом-глутонімом вказують на емоційну дію через опис фізі-

ологічних змін усередині людини вони постають як дескриптивні. У семантичній структурі емотивних фразеологізмів з компонентом-глутонімом крім власне семи «емоційний стан», було виявлено низку семантичних ознак, які конкретизують значення фразеологізму.

Можемо констатувати, що наявність у складі фразеологічних одиниць сучасних перської і української мов компонента-глутоніма пояснюється антропоцентричністю мови та особливостями процесу людського пізнання. Специфічною рисою для обох мов є вживання лексем, пов'язаних із назвами продуктів харчування, приготуванням або споживанням їжі. У перській мові було виявлено 41 лексичну групу, серед яких найуживанішими лексемами стали *хліб*, *кебаб*, *молоко*. В українській мові було виявлено 58 лексичних груп, серед яких найуживанішими лексемами стали *хліб*, *мед*, *сіть*.

Фразеологічні одиниці, на позначення емоцій слугують зразками емоційного, глибоко психологічного сприйняття світу іранцями й українцями. Такий аналіз фразеологізмів свідчить про тісний зв'язок мови з історією, культурою, звичаями і традиціями іранського та українського народів, поєднанням почуттєвої та матеріальної сфер людини.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в аналізі способів перекладу емотивних фразеологічних одиниць з компонентом-глутонімом з перської мови на українську та навпаки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бублейник Л. В. Емоційна лексика в зіставному аспекті (східнослов'янські паралелі). *Лінгвокультурні концепти в мовній свідомості і дискурсі* : збірник наукових праць за матеріалами міжнар. наук. конф. 16–17 вересня 2011 р. Одеса : Астропринт, 2011. С. 51–57.
2. Галинська О. М. Фразеологічні одиниці української і перської мов, орієнтовані на людину, як вираження національних ментальностей. *Українська орієнталістика* : збірник наукових праць. 2007–2008. Вип. 2–3. С. 65–72.
3. Гамзюк М. В. Емотивний компонент значення у процесі створення фразеологічних одиниць (на матеріалі німецької мови) : монографія. Київ : ВЦ КДЛУ, 2000. 256 с.
4. Даньків М. В. Семантичні особливості фразеологізмів, які вербалізують емоційний концепт СТРАХ у перській і українській мовах. *Проблеми зіставної семантики*. 2011. № 10, ч. 2. С. 83–89.
5. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика : нариси. Київ : Довіра, 2007. 262 с.
6. Кшановський О. Ч. Перська мова у функціонально-типологічному висвітленні. Київ : ВД Дмитра Бурого, 2011. 424 с.
7. Левченко О. П. Фразеологічна символіка : лінгвокультурологічний аспект. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2005. 352 с.
8. Мазепова О. В. Іранська комунікативна культура через призму теорії мовленнєвих актів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури*. 2021. Вип. 1 (27). С. 17–21.
9. Мазепова О. В. Мовленнєві акти «пропозиції» та «відмови» у складі комунікативної поведінки носіїв перської мови. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури*. 2022. Вип. 1 (28). С. 17–25.
10. Манзій А. М. Емоційна лексика у сучасній німецькій мові: структура, семантика : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці, 2008. 19 с.
11. Охрімченко М. А. Персько-український словник емотивної фразеології. Луцьк : ДП «Волинські старожитності», 2011. 316 с.
12. Руденко С. М. Сегмент українського паремійного фонду з лінгвістичними знаками глутонії (на матеріалі глутоніма каша). *Současná Ukrajiništika: Problémy jazyka, literatury a kultury*. Olomouc, 2010. С. 150–154.

-
13. Сарбаш О.С. Семантика позитивної емотивної лексики: лінгвокогнітивний та лексикографічний аспекти (на матеріалі англійської, української та новогрецької мов) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Донецьк, 2008. 231 с.
14. Селіванова О.О. Нариси з української фразеології : монографія. Київ, Черкаси : Брама, 2004. 276 с.
15. Сопільняк С. Народна молитва як складова стереотипної поведінки в перській лінгвокультурі. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури*. 2022. Вип. 1 (28). С. 17–25.
16. Терзі Г. А. Семантичне поле «ЇЖА» в українській фразеології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія*. 2021. №49. Т. 2. С. 17–20.
17. Sorokin S., Dalida A. The Verbalization of Human Emotional Conditions by Means of Persian Phraseological Units with the Somatic Component «Eye». *Східний світ*. 2021. № 4. С. 103–114.